

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: VERLENGING VAN DE SUBSIDIEOPROEPEN WERKBAARHEIDSCHEQUE EN VERHOGING KMO-ORTEFEUILLE VOOR HET JAAR 2024

Samenvatting

Voorliggende nota stelt voor om de oproep van de werkbaarheidscheque en de verhoging KMO-Portefeuille te verlengen in 2024.

Op 14 december 2018 sloten de Vlaamse regering en Vlaamse sociale partners een akkoord over de principes en actielijnen voor een gezamenlijke aanpak van werkbaar werk. Het resultaat was het Actieplan werkbaar werk "Samen een versnelling hoger voor werkbaar werk". Via dit gezamenlijk gedragen actieplan werd het thema verder op de agenda gezet en werden werkgevers, werknemers, zelfstandig ondernemers, ondernemingen, organisaties en sectoren ondersteund en geïnspireerd.

Een van de doelstellingen van het actieplan was om ondernemingen aan te moedigen om werkbaar werk in hun eigen bedrijf in kaart te brengen. Hiertoe werd een maatregel opgezet in de vorm van de werkbaarheidscheque. Met de cheque kunnen ondernemingen een werkbaarheidsscan aankopen en/of begeleiding inkopen met als doel de werkbaarheid in de organisatie in kaart te brengen, een actieplan op te stellen en/of veranderingen in werkbaarheid op te volgen. Sinds de inhoudelijke uitbreiding in 2021 is het ook mogelijk om advies, begeleiding en opleiding aan te kopen waarbij telkens aandacht moet zijn voor het psychosociaal welbevinden van de medewerkers door aanpassingen aan de werkpost en de arbeidsorganisatie te doen die ten goede komen van de werkbaarheid en de veiligheid van de werknemers, en/of competentieversterking die noodzakelijk is om werkbaar te kunnen werken, en/ of de aanpak van een beleid rond het psychisch welbevinden en/of de mentale veerkracht/energie van werknemers (en werkgevers).

Voor bedrijven die hun plafond binnen de KMO-Portefeuille bereikt hebben, zijn middelen vrijgemaakt voor een verhoging met maximum 5.000 euro voor acties rond werkbaar werk. In het VESOC Werkgelegenheidsakkoord "Iedereen nodig, Iedereen mee" (2022) werd het belang en de continuering van het instrument nogmaals bevestigd.

Jaarlijks wordt het gebruik van de Werkbaarheidscheque geëvalueerd onder de vorm van een gebruikersanalyse. Hierbij worden de organisaties die de financiële steun ontvingen alsook de erkende dienstverleners die de begeleiding verzorgden, bevraagd. In mei 2022 werd tevens een kwalitatieve impactmeting uitgevoerd door het onderzoeksbureau Ipsos.

Uit beide onderzoeken blijkt dat de werkbaarheidscheque een welgekomen en dankbaar instrument is voor organisaties in Vlaanderen, en dat de werkbaarheidscheque zijn doel niet gemist heeft.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSVELD:

Beleidsdomein: Werk en Sociale Economie

Beleidsveld: 'Werk'

Strategische doelstelling 3: 'Veerkrachtige ondernemingen in een toekomstbestendige arbeidsmarkt'

Operationele doelstelling VI.3.1.: 'Transities en transformaties op de arbeidsmarkt ondersteunen'

Inhoudelijk structurelement: 'Duurzame Arbeidsmarkt'

Op 14 december 2018 sloten de Vlaamse Regering en Vlaamse sociale partners een akkoord over een gezamenlijk actieplan werkbaar werk. Dit om het thema werkbaar werk op de agenda te houden en om werkgevers, werknemers, zelfstandige ondernemers, ondernemingen, organisaties en sectoren te inspireren en te ondersteunen.

Het actieplan kent drie doelstellingen waaraan concrete acties worden gekoppeld:

- Kennis blijvend opbouwen en maximaal ontsluiten,
- Alle actoren enthousiasmeren,
- Iedereen aanzetten tot actie ("met z'n allen aan de slag").

De derde doelstelling wil ondernemingen aanmoedigen om werkbaar werk in kaart te brengen voor de eigen organisatie. Hiertoe lanceerde het Departement WSE gedurende vier jaar twee subsidieoproepen:

- Werkbaarheidscheque (WBC): voor de aankoop van een scan en/of een begeleiding met als doel de werkbaarheid van jobs in kaart te brengen, een actieplan op te stellen en/of veranderingen in werkbaarheid op te volgen.
Advies, begeleiding en opleiding aankopen, waarbij telkens aandacht moet zijn voor het psychosociaal welbevinden van de medewerkers, en dit voor aanpassingen aan de werkpost en de arbeidsorganisatie, die ten goede komen aan de werkbaarheid en de veiligheid van de werknemers, en/of competentieversterking noodzakelijk om werkbaar te kunnen werken, en/of de aanpak van een beleid rond het psychisch welbevinden en/of de mentale veerkracht/energie van werknemers (en werkgevers).
- Verhoging KMO-Portefeuille (VKMO-P): een verhoging tot maximum 5.000 euro voor acties rond werkbaar werk voor bedrijven die hun plafond binnen de KMO-Portefeuille reeds bereikten.

Met het werkgelegenheidsakkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee' willen de sociale partners en de Vlaamse Regering een aantal cruciale uitdagingen op de arbeidsmarkt aanpakken. In dit werkgelegenheidsakkoord is een duurzame en structurele verankering van het instrument van de werkbaarheidscheques afgesproken (mits een positieve evaluatie van de maatregel).

Doorheen de jaren werd de werkbaarheidscheque op diverse manieren geëvalueerd en gemonitord.

Monitoring van de cijfergegevens

In de periode van mei 2019 tot op heden (stand van zaken 17 oktober 2023) resulteerden beide subsidiemaatregelen in volgende cijfers:

- Voor de WBC betreft dit:
 - 110 ingediende projecten voor het jaar 2019
 - 274 ingediende projecten voor het jaar 2020

- 633 ingediende projecten voor het jaar 2021
- 523 ingediende projecten voor het jaar 2022
- 537 ingediende projecten voor het jaar 2023

Hieruit kunnen we de stijgende trend in het aantal aanvragen vaststellen doorheen de jaren.

- Voor de Verhoging van de KMO-Portefeuille betreft dit:
 - 4 ingediende projecten voor het jaar 2019
 - 6 ingediende projecten voor het jaar 2020
 - 8 ingediende projecten voor het jaar 2021
 - 5 ingediende projecten voor het jaar 2022
 - 4 ingediende projecten voor het jaar 2023

(Gebruikers)analyse door DWSE

Het Departement WSE bevroeg vanaf 2020 jaarlijks de gebruikers van de WBC, zijnde de organisaties die de financiële steun ontvingen alsook de erkende dienstverleners die de begeleiding verzorgden. Het doel van deze bevestigingen was om inzichten te verwerven over het gebruik van de maatregel.

De belangrijkste conclusies uit de gebruikersanalyse zijn de volgende:

- De Werkbaarheidscheque wordt in de eerste plaats zowel preventief als curatief ingezet en wordt vooral aangewend voor advies, begeleiding of opleiding in functie van werkbaar werk. De dienstverleners geven aan dat organisaties steeds meer de noodzaak erkennen om te werken rond werkbaar werk.
- 95% van de in 2023 bevestigde organisaties (dit is 7% meer dan in 2021) geeft aan dat de uitgevoerde acties in het kader van de werkbaarheidscheque een impact hebben op vlak van werkbaar werk, waarbij een groter bewustzijn gecreëerd is over het belang van werkbaar werk. Bij de meerderheid uit zich dit in een engagement voor verdere acties rond het thema.
- 90% van de organisaties die in 2022-2023 gebruik maakten van de maatregel (dit is bijna 5% meer dan in 2021) wenst in de toekomst verdere acties uit te voeren in het kader van werkbaar werk.
- Zo goed als alle bevestigden geven aan bij een verlenging van de maatregel er opnieuw gebruik van te willen maken indien dat mogelijk zou zijn.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Op 14 december 2018 sloten de Vlaamse regering en Vlaamse sociale partners een akkoord over de principes en actielijnen voor een gezamenlijke aanpak van werkbaar werk. Het resultaat is het Actieplan werkbaar werk “Samen een versnelling hoger voor werkbaar werk” waarin beide maatregelen staan opgenomen.

De subsidieoproepen werden telkens goedgekeurd op de Vlaamse Regering en dit op 3 mei 2019, 20 december 2019, 18 december 2020, 17 december 2021 en 23 december 2022.

Voorliggende nota betreft de verlenging voor het jaar 2024.

De Inspecteur van Financiën heeft een gunstig advies gegeven op 17 november 2023

De Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, zijn akkoord werd aangevraagd op 28/11/2023.

2. INHOUD

SUBSIDIEOPROEP 1: WERKBAARHEIDSCHEQUE

KADER OPROEP

Met deze subsidieoproep wensen we ondernemingen in Vlaanderen te stimuleren om de werkbaarheid voor de werknemers in kaart te brengen.

De werkbaarheidscheque voor het jaar 2024 is gepland voor een periode van maximaal 8 maanden (of tot de middelen op jaarbasis uitgeput zijn). Met de periode van maximaal 8 maanden wordt de periode van 1 januari 2024 tot en met 31 augustus 2024 bedoeld. Binnen de werkbaarheidscheque is een maximale subsidie voorzien van 9.000 euro per onderneming die vóór 2024 nog geen beroep deed op deze maatregel. Ondernemingen die in het verleden (vóór 1 januari 2024) reeds gebruik hebben gemaakt van deze maatregel komen niet meer in aanmerking om een aanvraag in te dienen in het kalenderjaar 2024.

De cheque wordt toegekend op het niveau van een onderneming en niet op het niveau van een vestiging.

Met deze cheque kunnen organisaties:

1. Een meting of scan aankopen om de werkbaarheidsgraad in de organisatie in kaart te brengen
2. En/of begeleiding inkopen bij het uitvoeren van een scan/meting,
3. Begeleiding kan ook inhouden
 - i. Rapporteren over de werkbaarheid
 - ii. Opstellen van een werkbaarheidsplan; toekennen van een prioritering aan de maatregelen of verbeterprojecten opgenomen in dit plan
 - iii. Monitoring en opvolging van de veranderingen op het vlak van werkbaar werk
4. Advies, begeleiding en opleiding inkopen, waarbij telkens aandacht moet zijn voor het psychosociaal welbevinden van de medewerkers, en dit voor:
 - a) Aanpassingen aan de werkpost en de arbeidsorganisatie, die ten goede komen van de werkbaarheid en de veiligheid van de werknemers, in de gewijzigde context ten gevolge van de Corona-pandemie
 - b) Competentieversterking noodzakelijk om te kunnen werken in een gewijzigde arbeidscontext
 - c) Aanpak van een beleid rond het psychisch welbevinden en/of de mentale veerkracht/energie van werknemers (en werkgevers).

Het is daarbij aanbevolen om deze acties uit te rollen in navolging van het resultaat van een risicoanalyse en/of eerder uitgevoerde scan.

De bovenstaande vier elementen kunnen gefinancierd worden, apart of gecombineerd. De inhoudelijke voorwaarden en de aanvraagprocedure blijven ongewijzigd ten opzichte van de oproep in 2023. Het oproepbudget bedraagt voor beide subsidieoproepen samen 3 miljoen euro.

Meer informatie omtrent de oproep kan teruggevonden worden in de oproepfiche 'Subsidieoproep Werkbaarheidscheque'.

SUBSIDIEOPROEP 2: VERHOGING KMO-PORTEFEUILLE

KADER OPROEP

Met deze subsidieoproep stimuleren we KMO's in Vlaanderen om op een laagdrempelige manier rond werkbaar werk aan de slag te gaan.

De verhoging KMO-P voor het jaar 2024 is gepland voor een periode van 8 maanden of tot de middelen op jaarbasis uitgeput zijn. Met de periode van maximaal 8 maanden wordt de periode van 1 januari 2024 tot en met 31 augustus 2024 bedoeld. Alle KMO's die aan de criteria voldoen kunnen beroep doen op middelen binnen deze subsidieoproep, maar dit tot het plafond van 5.000 euro per KMO bereikt is of tot de middelen van deze maatregel op jaarbasis uitgeput zijn. De verhoging kan enkel aangewend worden in het jaar waar het plafond bij de KMO-Portefeuille bereikt werd. De verhoging KMO-P wordt toegekend op het niveau van een onderneming en niet op het niveau van een vestiging. Met deze verhoging kunnen KMO's een premie krijgen voor het aankopen van advies of opleiding.

De inhoudelijke voorwaarden en de aanvraagprocedure blijven ongewijzigd ten opzichte van de oproep in 2023. Het oproepbudget bedraagt voor beide subsidieoproepen samen 3 miljoen euro.

Meer informatie omtrent de oproep kan teruggevonden worden in de oproepfiche 'Subsidieoproep Verhoging KMO-Portefeuille'.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het oproepbudget voor de subsidieoproepen 'Werkbaarheidscheque' en 'Verhoging KMO-P' samen bedraagt 3.000.000 euro Vlaamse middelen.

Voor de subsidieoproep 'Werkbaarheidscheque' is een maximale subsidie voorzien van 9.000 euro per onderneming over een periode van maximaal 8 maanden of tot de middelen op jaarbasis uitgeput zijn. Met de periode van maximaal 8 maanden wordt de periode van 1 januari 2024 tot en met 31 augustus 2024 bedoeld. Ondernemingen die reeds in het verleden gebruik gemaakt hebben van deze maatregel komen niet meer in aanmerking om een aanvraag in te dienen in het jaar 2024. De onderneming moet een minimale private cofinanciering voorzien. Deze bedraagt 40% voor ingediende projecten in de periode van 1 januari 2024 tot en met 31 augustus 2024. In samenspraak met de sociale partners zal ook in het jaar 2024 ingezet worden op communicatie rond de cheque.

Voor de subsidieoproep 'Verhoging KMO-P' is een maximale subsidie voorzien van 5.000 euro over een periode van maximaal 8 maanden of tot de middelen op jaarbasis uitgeput zijn per KMO voor acties in het kader van werkbaar werk. Met de periode van maximaal 8 maanden wordt de periode van 1 januari 2024 tot en met 31 augustus 2024 bedoeld. Dit indien de organisatie haar plafond van 7.500 euro bij de KMO-Portefeuille bereikt heeft. De organisatie moet een minimale private cofinanciering voorzien. Deze bedraagt 70% voor een kleine onderneming en 80% voor een middelgrote onderneming. Om te bepalen of een onderneming een kleine dan wel een middelgrote onderneming is, wordt de Europese definitie van een KMO gehanteerd.

Het besluit van de Vlaamse Regering heeft een budgettaire weerslag van 3.000.000 euro VAK voor het begrotingsjaar 2024. Dit betreft een enveloppe bedrag. De subsidieperiode in 2024, onder voorbehoud van goedkeuring, zou lopen van 1 januari 2024 tot en met 31 augustus 2024.

In het kader van goed beheer en op basis van ervaring uit voorgaande jaren plannen we om beide oproepen af te sluiten op 31 juli 2024. Op die manier kunnen alle ingediende aanvragen nog verwerkt en vastgelegd worden op het budget van het jaar 2024. Dit zal ook gecommuniceerd worden op de website.

Beide maatregelen zullen geoperationaliseerd worden vanuit het uitgavendecreet BO 2024 via een subsidieoproep.

De aanrekening van deze subsidies zal gebeuren, onder voorbehoud van goedkeuring van het uitgavendecreet BO 2024, op het begrotingsartikel JB0-1JDB2IC-WT, basisallocatie JD178 'Werkbaar werk'.

ESR-TOETS

ESR heeft geen impact op de uitvoeringsrekening van de begroting.

IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Beide subsidieoproepen zullen worden opengesteld door de afdeling Europese Programma's van het departement Werk en Sociale Economie. De begunstigden zullen hierop kunnen intekenen.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar goedkeuring te verlenen aan de actualisering van de subsidieoproepen Werkbaarheidscheque en de Verhoging KMO-Portefeuille voor het jaar 2024;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor Werk, te gelasten met de uitvoering van deze beslissing.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw,

Jo BROUNS